ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

चतुर्थ काण्डे - प्रथमः प्रश्नः

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः	3
4.1 चतुर्थ काण्डॆ प्रथमः प्रइनः-अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

4.1 <u>चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः-अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं</u> T.S.4.1.1.1 - Kramam

युञ्जानः प्रथमम् । प्रथमम् मनः । मनस्तत्वायं । तत्वायं सविता । सविता धियः । धिय इति धियः ॥ अग्निम् ज्योतिः । ज्योतिर् नि चाय्य । निचाय्य पृथिव्याः । निचाय्येति नि–चाय्य । पृथिव्या अधि । अध्या । आ ऽभरत् । अभरदित्यंभरत् ॥ युक्त्वाय मनसा । मनसा देवान् । देवान्थ् सुवः । सुवर् यतः । यतो धिया । धिया दिवम् । दिवमिति दिवम् ॥ बृहज् ज्योतिः । ज्योतिः करिष्यतः । करिष्यतः संविता । सविता प्र । प्र सुवाति । सुवाति तान् । तानिति तान् ॥ युक्तेन मनसा । मनसा वयम् । वयम् देवस्य । देवस्य सवितुः । सवितुः सवे । सव इति सवे ॥ सुवर्गयाय शक्त्यै । सुवर्गयायेति सुवः – गेयाय । शक्त्या इति शक्त्यै ॥ युञ्जते मनः । मन उत । उत युञ्जते । युञ्जते धियः । धियो विप्राः । विप्रा विप्रस्य ।

विप्रस्य बृहतः । बृहतो विपश्चितः । विपश्चित इति विपश्चितः ॥ वि होत्राः । होत्रा दधे । दधे वयुनावित् । वयुनाविदेकः । वयुनाविदितिं वयुन – वित्। एक इत्। इन् मही। 1 (50/53) T.S.4.1.1.2 - Kramam मही देवस्यं । देवस्यं सवितुः । सवितुः परिष्टुतिः । परिष्टुतिरिति परि – स्तुतिः ॥ युजॆ वाम् । वाम् ब्रह्म । ब्रह्म पूर्व्यम् । पूर्व्यम् नमोभिः। नमोभिर् वि। नमोभिरिति नमः – भिः। वि ३लोकाः। ञ्गण्वन्ति विश्वें । विश्वें अमृतस्य । अमृतस्य पुत्राः । पुत्रा आ । आ ये । ये धामानि । धामानि दिव्यानि । दिव्यानि तस्थुः । तस्थुरिति तस्थुः ॥ यस्य प्रयाणम् । प्रयाणमनु । प्रयाणमिति प्र – यानम् । अन्वन्ये । अन्य इत् । इद् ययुः । ययुर् देवाः । देवा देवस्य । देवस्य महिमानम् । महिमानमर्चतः । अर्चत इत्यर्चतः ॥ यः पार्थिवानि । पार्थिवानि विममे । विममे सः । विमम इति वि – ममे । स एतं शः । एतञो रजार्ंसि । रजार्ंसि देवः । देवः संविता । सविता महित्वना ।

महित्वनैति महि – त्वना ॥ देवं सवितः । सवितः प्र । प्र सुव । सुव यज्ञम् । यज्ञम् प्र । प्र सुव । सुव यज्ञपतिम् । 2 (50/53) T.S.4.1.1.3 - Kramam यज्ञपतिम् भगाय । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । भगाय दिव्यः । दिव्यो गन्धर्वः । गन्धर्व इति गन्धर्वः ॥ केतपूः केतम् । केतपूरिति केत – पूः । केतम् नः । नः पुनातु । पुनातु वाचः । वाचस्पतिः । पतिर् वाचम् । वाचमद्य । अद्य स्वदाति । स्वदाति नः । न इति नः ॥ इमम् नः । नो देव । देव सवितः । सवितर् यज्ञम् । यज्ञम् प्र । प्र सुव । सुव देवायुवम् । देवायुव ए सिखविदम् । देवायुविमिति देव – युवम् । सिखविदं सत्राजितम् । सिखविदिमिति सिख – विदम् । सत्राजितम् धनजितम् । सत्राजितमिति सत्र - जितम् । धनजितं एं सुवर्जितम् । धनजितमिति धन-जितम् । सुवर्जितमिति सुवः – जितम् ॥ ऋचा स्तोमम् । स्तोमए सम् । समर्द्धय । अर्द्धय गायत्रेण । गायत्रेण रथन्तरम् । रथन्तरमिति रथम् – तरम् ॥ बृहद् गायत्रवर्तनि । गायत्रवर्तनीति गायत्र-वर्तनि ॥

देवस्य त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रसवे । प्रसवेऽश्विनोः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनौर् बाहुभ्याम् । बाहुभ्याम् पूष्णः । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । पूष्णो हस्ताभ्याम् । हस्ताभ्याम् गायत्रेणं । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा । आ ददॆ । ददॆ ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदभ्रिः । अभ्रिरसि । असि नारिः । नारिरसि । 3 (50/58) T.S.4.1.1.4 - Kramam असि पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्थात् । सधस्थादिग्नम् । सधस्थादिति सध – स्थात् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदा । आ भर । भर त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन त्वा । त्वा छन्दसा । छन्दसा । आ ददॆ । ददॆ ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् बभ्रिः । बभ्रिरसि । असि नारिः । नारिरिस । असि त्वया । त्वया वयम् । वय ए सधस्थै । सधस्थ आ । सधस्थ इति सध-स्थे । आऽग्निम् । अग्निल् शकेम । शकेम खनितुम् । खनितुम् पुरीष्यम् । पुरीष्यम् जागतेन । जागतेन त्वा । त्वा छन्दंसा । छन्दसा । आ दंदे । ददॆ ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद्धस्ते । हस्त आधाय । आधाय सविता । आधायत्या – धाय । सविता बिभ्रंत् । बिभ्रदभ्रिम् ।

अभ्रिष्ट् हिरण्ययीम् । हिरण्ययीमिति हिरण्ययीम् ॥ तया ज्योतिः ।
ज्योतिरजस्रम् । अजस्रमित् । इदिग्नम् । अग्निम् खात्वी ।
खात्वी नः । न आ । आ भर । भरानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन त्वा () ।
आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । त्वा छन्दसा । छन्दसा । आ ददे ।
ददे ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ 4 (53/57)
(इद् – यज्ञं प्रसुव – नारि – रानुष्टुभेन त्वा छन्दसा – त्रीणि च)
(A1)

T.S.4.1.2.1 - Kramam

इमामगृभ्णत् । अगृभ्णन् रञ्चनाम् । रञ्चनामृतस्य । ऋतस्य पूर्वे । पूर्व आयुषि । आयुषि विदथेषु । विदथेषु कव्या । कव्येति कव्या ॥ त्या देवाः । देवाः सुतम् । सुतमा । आ बभूवुः । बभूवुर्. ऋतस्य । ऋतस्य सामन्न् । सामन्थ् सरम् । सरमारपन्ती । ... ॥ आरपन्तीत्या – रपन्ती ॥ प्रतूर्तं वाजिन्न् । प्रतूर्तमिति प्र – तूर्तम् । ... ॥ आरपन्तीत्या – रपन्ती ॥ प्रतूर्तं वाजिन्न् । प्रतूर्तमिति प्र – तूर्तम् । ... ॥ ...

अधि योनिः । योनिरिति योनिः ॥ युञ्जाथा ए रासभम् । रासभं ँयुवम् । युवमस्मिन्न् । अस्मिन्. यामें । यामें वृषण्वसू । वृषण्वसू इति वृषण्ण् – वसू ॥ अग्निम् भरन्तम् । भरन्तमस्मयुम् । अस्मयुमित्यस्म – युम् ॥ योगेयोगे तवस्तरम् । योगेयोग इति योगें – योगे । तवस्तरं वाजेवाजे । तवस्तरमिति तवः – तरम् । वाजेंवाजे हवामहे । वाजेंवाज इति वाजें – वाजे । हवामह इति हवामहे ॥ सखाय इन्द्रम् । इन्द्रमूतये । ऊतय इत्यूतये ॥ प्रतूर्वन्ना । प्रतूर्वन्निति प्र – तूर्वन्न् । 5 (50/55) T.S.4.1.2.2 - Kramam एहि । इह्यवक्रामन्न् । अवक्रामन्नर्शस्तीः । अवक्रामन्नित्यव-क्रामन्न् । अशस्ती रुद्रस्य । रुद्रस्य गाणपत्यात् । गाणपत्यान् मयोभूः । गाणपत्यादिति गाण - पत्यात् । मयोभूरा । मयोभूरिति मयः - भूः । एहि । इहीतीहि ॥ उर्वन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमनु । अन्विहि । इहि स्वस्तिगंव्यूतिः । स्वस्तिगंव्यूतिरभयानि । स्वस्तिगंव्यूतिरिति स्वस्ति – गव्यूतिः । अभयानि कृण्वन् । कृण्वन्निति कृण्वन् ॥ पूष्णा सयुजा । सयुजा सह । सयुजेति स – युजा । सहेति सह ॥

पृथिव्याः सधस्थात् । सधस्थादग्निम् । सधस्थादितिसध – स्थात् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छ । अच्छेहि । इह्यग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छं । अच्छेमः । इमोऽग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गरस्वद् भरिष्यामः । भरिष्यामोऽग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् भरामः । भराम इति भरामः ॥ अन्वग्निः । अग्निरुषसाम् । उषसामग्रम् । अग्रमख्यत् । अख्यदनु । अन्वहानि । अहानि प्रथमः । प्रथमो जातवेदाः । जातवेदा इति जात – वेदाः ॥ अनु सूर्यस्य । सूर्यस्य पुरुत्रा । 6 (50/56) T.S.4.1.2.3 - Kramam पुरुत्रा च । पुरुत्रेति पुरु – त्रा । च रञ्मीन् । रञ्मीनन् । अनु द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी आ । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । आ ततान । ततानेति ततान ॥ आगत्य वाजी । आगत्येत्या – गत्य । वाज्यद्ध्वनः । अद्ध्वनः सर्वाः । सर्वा मृधः । मृधॊ वि । वि धूनुते । धूनुत इति धूनुते ॥ अग्नि ए सधस्थे । सधस्थे महति । सधस्थ इति सध – स्थे । महति चक्षुषा । चक्षुषा नि ।

नि चिकीषते । चिकीषत इति चिकीषते ॥ आक्रम्य वाजिन्न । आक्रम्येत्या – क्रम्य । वाजिन् पृथिवीम् । पृथिवीमग्निम् । अग्निमिच्छ । इच्छ रुचा । रुचा त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ भूम्यां वृत्वायं । वृत्वायं नः । नो ब्रूहि । ब्रूहि यतः । यतः खनाम । खनाम तम् । तं वयम् । वयमिति वयम् ॥ द्यौस्ते । ते पृष्ठम् । पृष्ठम् पृथिवी । पृथिवी सधस्थम् । सधस्थमात्मा । सधस्थमिति सध – स्थम् । आत्माऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षण् समुद्रः । समुद्रस्ते । ते योनिः । योनिरिति योनिः ॥ विख्याय चक्षुंषा । विख्यायति वि – ख्यायं । चक्षुषा त्वम् । त्वमभि । अभि तिष्ठ । तिष्ठ पृतन्यतः । ७ (५०/५७) T.S.4.1.2.4 - Kramam पृतन्यत इति पृतन्यतः ॥ उत् क्राम । क्राम महते । महते सौभगाय । सौभगायास्मात् । अस्मादास्थानात् । आस्थानाद् द्रविणोदाः । आस्थानादित्या – स्थानात् । द्रविणोदा वाजिन्न् । द्रविणोदा इति द्रविणः-दाः । वाजिन्निति वाजिन्न् ॥ वय स्याम । स्याम सुमतौ । सुमतौ पृथिव्याः । सुमताविति सु – मतौ । पृथिव्या अग्निम् ।

। । । ॥ । अग्निम् खनिष्यन्तः । खनिष्यन्त उपस्थे । उपस्थे अस्याः । उपस्थ इत्युप-स्थे । अस्या इत्यस्याः ॥ उदक्रमीत् । अक्रमीद् द्रविणोदाः । द्रविणोदा वाजी । द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः । वाज्यर्वा । अर्वाऽकः । अकः सः । स लोकम् । लोकण् सुकृतम् । सुकृतम् पृथिव्याः । सुकृतमिति सु – कृतम् । पृथिव्या इति पृथिव्याः ॥ ततः खनेम । खनेम सुप्रतीकम् । सुप्रतीकमग्निम् । सुप्रतीकमिति सु - प्रतीकम् । अग्नि ए सुवः । सुवो रुहाणाः । रुहाणा अधि । अधि नाकें । नाकं उत्तमें । उत्तम इत्युत् – तमे ॥ अपो देवीः । देवीरुपं। उपं सृज। सृज मधुमतीः। मधुमतीरयक्ष्माय। मधुमतीरिति मधु – मतीः । अयक्ष्माय प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ॥ तासा७ स्थानात् । स्थानादुत् । उज् जिंहताम् । स्पिप्पला इति सु – पिप्पलाः ॥ जिघर्म्यग्निम् । 8 (50/58) T.S.4.1.2.5 - Kramam अग्निम् मनसा । मनसा घृतेन । घृतेन प्रतिक्ष्यन्तम् । प्रतिक्ष्यन्तम् भुवनानि । प्रतिक्ष्यन्तमिति प्रति – क्ष्यन्तम् । भुवनानि विश्वा ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

विश्वेति विश्वा ॥ पृथुम् तिरश्चा । तिरश्चा वयसा । वयसा बृहन्तम् । वृहन्तं ँव्यचिष्ठम् । व्यचिष्ठमन्नम् । अन्नर्ं रभसम् । रभसं ँविदानम् । विदानमिति विदानम् ॥ आ त्वा । त्वा जिघर्मि । जिघर्मि वचसा । वचसा घृतेन । घृतेनारक्षसा । अरक्षसा मनसा । मनसा तत् । तज् जुषस्व । जुषस्वेति जुषस्व ॥ मर्यश्रीः स्पृहयद्वर्णः । मर्यश्रीरिति मर्य-श्रीः । स्पृहयद्वर्णो अग्निः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत् – वर्णः । ्रा । । । । । । । अभिमृशे । अभिमृशे तनुवा । अभिमृश इत्यभि–मृशे । तनुवा जर्.हषाणः । जर्.हषाण इति जर्.हषाणः ॥ परि वाजपतिः । वाजपतिः कविः । वाजपतिरिति वाज – पतिः । कविरग्निः । अग्निर्. हव्यानि । हव्यान्यक्रमीत् । अक्रमीदित्यक्रमीत् ॥ दधद् रत्नानि । रत्नानि दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ परि त्वा । त्वाऽग्ने । ॥ । ॥ । अग्ने पुरम् । पुरं वयम् । वयं विप्रम् । विप्रप् सहस्य । सहस्य धीमहि । धीमहीति धीमहि ॥ धृषद्वर्णम् दिवेदिवे । धृषद्वर्णमिति धृषत् – वर्णम् । दिवेदिवे भेत्तारम् ( ) । दिवेदिव इति दिवे–दिवे ।

भेत्तारम् भङ्गुरावतः । भङ्गुरावत इति भङ्गुर – वतः ॥ त्वमग्ने । अग्ने द्युभिः । द्युभिस्त्वम् । द्युभिरिति द्यु – भिः । त्वमाशुशुक्षणिः । आशुशुक्षणि स्त्वम् । त्वमद्भ्यः । अद्भ्यस्त्वम् । अद्भ्य त्वमं । यरिति परि ॥ त्वमं भयः । त्वमं भमः । अश्मनस्परि । परीति परि ॥ त्वं वनेभ्यः । वनेभ्यस्त्वम् । त्वमोषधीभ्यः । ओषधीभ्यस्त्वम् । त्वं वनेभ्यः । वनेभ्यस्त्वम् । त्वम् नृणाम् । नृणाम् नृपते । नृपते जायसे । नृपत इति नृ – पते ॥ जायसे शुचिः । शुचिरिति शुचिः ॥ १ (७०/८१) (प्रतूर्वन्थ् – सूर्यस्य – तिष्ठं – जिधिम – भेतारं – विश्वातिश्च) (४२)

T.S.4.1.3.1 - Kramam

देवस्य त्वा । त्वा स्वितुः । स्वितुः प्रस्ते । प्रस्तेऽश्विनोः ।

प्रस्तव इति प्र – स्वे । अश्विनोर् बाहुभ्याम् । बाहुभ्याम् पूष्णः ।

बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । पूष्णो हस्ताभ्याम् । हस्ताभ्याम्

पृथिव्याः । पृथिव्याः स्थस्थे । स्थस्थेऽग्निम् । स्थस्थ इति

सध – स्थे । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वत्

चनामि । खनामीति खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तम् त्वा । त्वाऽग्ने ।

अग्ने सुप्रतीकम् । सुप्रतीकमजस्रण । सुप्रतीकमिति सु–प्रतीकम् । अजस्रण भानुना । भानुना दीद्यानम् । दीद्यानमिति दीद्यानम् ॥ शिवम् प्रजाभ्यः । प्रजाभ्योऽहि एसन्तम् । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । अहि एंसन्तम् पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्ये । सधस्येऽग्निम् । सधस्थ इति सध – स्थे । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गरस्वत् खनामि । खनामीति खनामि ॥ अपाम् पृष्ठम् । पृष्ठमसि । असि सप्रथाः । सप्रथा उरु । सप्रथा इति स – प्रथाः । उर्वग्निम् । अग्निम् भरिष्यत् । भरिष्यदपरावपिष्ठम् । अपराविषष्ठमित्यपरा – विषष्ठम् ॥ वर्द्धमानम् महः । मह आ । आ च । च पुष्करम् । पुष्करम् दिवः । दिवो मात्रया । मात्रया वरिणा । वरिणा प्रथस्व । प्रथस्वेति प्रथस्व ॥ शर्म च । च स्थः। स्थ वर्म। 10 (50/57) T.S.4.1.3.2 - Kramam वर्म च । च स्थः । स्थो अच्छिद्रे । अच्छिद्रे बहुले । अच्छिद्रे इत्यच्छिद्रे । बहुले उभे । बहुले इति बहुले । उभे इत्युभे ॥ व्यचस्वती सम् । व्यचस्वती इति व्यचस्वती । सं वसाथाम् ।

वसाथाम् भर्तम् । भर्तमग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमिति पुरीष्यम् ॥ सं वसाथाम् । वसाथा ए सुवर्विदा । सुवर्विदा समीची । सुवर्विदेति सुवः – विदा । समीची उरसा । समीची इति समीची । ा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ अग्निमन्तः । अन्तर् भरिष्यन्ती । भरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्तम् । भरिष्यन्ती इति भरिष्यन्ती । ज्योतिष्मन्तमजस्मम् । अजस्मिमत् । इदितीत् ॥ पुरीष्योऽसि । असि विश्वभराः । विश्वभरा इति विश्व–भराः ॥ अथर्वा त्वा । त्वा प्रथमः । प्रथमो निः । निरमन्थत् । अमन्थदग्ने । अग्न इत्यंग्ने ॥ त्वामंग्ने । अग्ने पुष्करात् । पुष्करादधि । अद्ध्यथर्वा । अथर्वा निः । ा । निरमन्थत । अमन्थतेत्यमन्थत ॥ मूद्ध्र्नी विश्वस्य । विश्वस्य वाघतः ॥ वाघत इति वाघतः ॥ तमु । उ त्वा । त्वा दद्ध्यङ्ङ् । दुध्यङ्ङृषि । ऋषिः पुत्रः । पुत्र ईधॆ । ईधॆ अथर्वणः । 11 (50/56) T.S.4.1.3.3 - Kramam अथर्वण इत्यथर्वणः ॥ वृत्रहणम् पुरन्दरम् । वृत्रहणमिति वृत्र – हनम् । पुरन्दरमिति पुरम् – दरम् ॥ तमु । उ त्वा । त्वा पाथ्यः । पाथ्यो वृषा । वृषा सम् । समीधे । ईधॆ दस्युहन्तमम् ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

दस्युहन्तममिति दस्यु – हन्तमम् ॥ धनञ्जय ए रणेरणे । धनञ्जयमिति धनम् – जयम् । रणेरण इति रणे – रणे ॥ सींद होतः । होतः स्वे । स्व उ । उ लोके । लोके चिकित्वान् । चिकित्वान्थ् सादय । सादया यज्ञम् । यज्ञ ए सुकृतस्य । सुकृतस्य योनौ । सुकृतस्येति सु – कृतस्य । योनाविति योनौ ॥ देवावीर् देवान् । देवावीरिति देव-अवीः । देवान्. हविषा । हविषा यजासि । यजास्यग्ने । अग्ने बृहत् । बृहद् यजमाने । यजमाने वयः । वयो थाः । था इति थाः ॥ नि होता । होता होतृषद्ने । होतृषदेने विदानः । होतृषदेन इति होतृ – सदेने । विदानस्त्वेषः । त्वेषो दीदिवान् । दीदिवा ् असदत् । असदथ् सुदक्षः । सुदक्ष इति सु – दक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिर् वसिष्ठः । अदब्धव्रतप्रमतिरित्यदब्धव्रत – प्रमतिः । वसिष्ठः सहस्रम्भरः । सहस्रम्भरः शुचिजिह्नः । सहस्रम्भर इति सहस्रम् – भरः । श्चिजिह्नो अग्निः । शुचिजिह्न इति शुचि – जिह्नः ।

अग्निरित्यग्निः ॥ सर् सीदस्व । सीदस्व महान् । महार् असि । असि शोचस्व ( ) । शोचस्व देववीतमः । 12 (50/58) T.S.4.1.3.4 - Kramam देववीतम इति देव – वीतमः ॥ वि धूमम् । धूममंग्ने । अग्ने अरुषम् । अरुषम् मियेद्ध्य । मियेद्ध्य सृज । सृज प्रशस्त । प्रशस्त दर्.शतम् । प्रशस्तेति प्र-शस्त । दर्.शतमिति दर्.शतम् ॥ जिनेष्वा हि । हि जेन्यः । जेन्यो अग्रे । अग्रे अह्नाम् । अह्नाण् हितः । हितो हितेषु । हितेष्वरुषः । अरुषो वनेषु । वनेष्विति वनेषु ॥ दमेदमे सप्त । दमेदम इति दमें – दमे । सप्त रत्ना । रत्ना दधानः । द्धानोऽग्निः । अग्निर्. होता । होता नि । निषसाद । ससादा यजीयान् । यजीयानिति यजीयान् ॥ 13 (27/29) (स्थ - ईधे - ग्रोचस्व - सप्तविर्ग्गतिश्च) (४३) T.S.4.1.4.1 - Kramam सम् ते । ते वायुः । वायुर् मातरिश्वा । मातरिश्वा दधातु । दधातूत्तानायै । उत्तानायै हृदयम् । उत्तानाया इत्युत् – तानायै । हृदयं यत्। यद् विलिष्टम्। विलिष्टमिति वि – लिष्टम्॥

तैतिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

देवानां यः । यश्चरति । चरति प्राणयेन । प्राणयेन तस्मै । प्राणयेनिते प्र – अनथेन । तस्मै च । च देवि । देवि वषट् । वषडस्तु । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमिति तुभ्यम् ॥ सुजातौ ज्योतिषा । सुजात इति सु-जातः । ज्योतिषा सह । सह र्श्म । र्श्म वरूथम् । वरूथमा । आऽसदः । असदः सुवः । सुवरिति सुवः ॥ वासौ अग्ने । अग्ने विश्वरूपम् । विश्वरूपण् सम् । विश्वरूपमिति विश्व – रूपम् । सं व्ययस्व । व्ययस्व विभावसो । विभावसो इति विभा – वसो ॥ उदु । उ तिष्ठ । तिष्ठ स्वद्ध्वर । स्वद्ध्वराव । स्वद्ध्वरेति सु – अद्ध्वर । अवा नः । नो देव्या । देव्या कृपा । कृपेति कृपा ॥ दृशे च । च भासा । भासा बृहता । बृहता सुंशुक्विनः । सुशुक्वनिरा । सुशुक्वनिरितिं सु – शुक्वनिः ॥ आऽग्नै । अग्ने याहि । याहि सुशस्तिभिः । सुशस्तिभिरिति सुशस्ति – भिः ॥ 14 (50/56) T.S.4.1.4.2 - Kramam अद्र्ध्व उ। अषुणः । सु नः । न अतये । अतये तिष्ठ । तिष्ठा देवः । देवो न । न संविता । सवितेति सविता ॥ ऊर्द्धो वाजस्य ।

वाजस्य सनिता । सनिता यत् । यदञ्जिभिः । अञ्जिभिर् वाघद्भिः । अञ्जिभिरित्यञ्जि – भिः । वाघद्भिर् विह्वयामहे । वाघद्भिरिति वाघत् - भिः । विह्वयामह इति वि - ह्वयामहे ॥ स जातः । जातो गर्भः । गर्भो असि । असि रोदस्योः । रोदस्योरग्ने । अग्ने ऑषधीष्वित्योषधीषु ॥ चित्रः शिशुः । शिशुः परि । परि तमार्सि । तमा ७ स्यक्तः । अक्तः प्र । प्र मातृभ्यः । मातृभ्यो अधि । मातृभ्य इति मातृ-भ्यः । अधि कनिक्रदत् । कनिक्रदद् गाः । गा इति गाः ॥ स्थिरो भव । भव वीड्वंङ्गः । वीड्वंङ्ग आशुः । वीड्वंङ्ग इति वीडु – अङ्गः । आशुर् भव । भव वाजी । वाज्यर्वत्र । अर्वन्नित्यर्वन् ॥ पृथुर् भव । भव सुषदः । सुषदस्त्वम् । सुषद इति सु – सदः । त्वमग्नेः । अग्नेः पुरीषवाहनः । पुरीषवाहन इति पुरीष – वाहनः ॥ शिवो भव । भव प्रजाभ्यः । 15 (50/56) T.S.4.1.4.3 - Kramam प्रजाभ्यो मानुषीभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । मानुषीभ्यस्त्वम् । त्वमङ्गिरः । अङ्गिर इत्यङ्गिरः ॥ मा द्यावापृथिवी ।

द्यावापृथिवी अभि । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । अभि शूशुचः । शूशुचो मा । माउन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् मा । मा वनस्पतीन् । वनस्पतीनिति वनस्पतीन् ॥ प्रैतु । एतु वाजी । वाजी कनिक्रदत् । कनिक्रदन् नानदत् । नानदद् रासभः । रासभः पत्वा । पत्वेति पत्वा ॥ भरन्नग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यम् मा । मा पादि । पाद्यायुषः । आयुषः पुरा । पुरिति पुरा ॥ रासभो वाम् । वाम् कनिक्रदत् । कनिक्रदथ् सुयुक्तः । सुयुक्तो वृषणा । सुयुक्त इति सु – युक्तः । वृषणा रथें । रथ इति रथें ॥ स वाम् । वामग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमाशुः । आशुर् दूतः । दूतो वहात् । वहादितः । इत इतीतः ॥ वृषा ऽग्निम् । अग्निं वृषणम् । वृषणम् भरत्न् । भरत्नपाम् । अपाम् गर्भम् । गर्भण् समुद्रियम् । समुद्रियमिति समुद्रियम् ॥ अग्न आ । आ याहि ( ) । याहि वीतये । 16 (50/53) T.S.4.1.4.4 - Kramam वीतय ऋतम् । ऋत्र सत्यम् । सत्यमिति सत्यम् ॥ ओषधयः प्रति । प्रति गृह्णीत । गृह्णीताग्निम् । अग्निमेतम् । एत 🗸 शिवम् । शिवमायन्तम् । आयन्तमभि । आयन्तमित्या – यन्तम् । अभ्यत्र ।

अत्र युष्मान् । युष्मानिति युष्मान् ॥ व्यस्यन् विश्वाः । व्यस्यन्निति वि – अस्यन् । विश्वा अमतीः । अमतीररातीः । अरातीर् निषीदन् । निषीदन् नः । निषीदन्निति नि – सीदन्न् । नो अप । अप दुर्मतिम् । दुर्मति ए हनत्। दुर्मतिमिति दुः – मतिम्। हनदिति हनत्॥ ओषंधयः प्रति । प्रति मोदद्ध्वम् । मोदद्ध्वमेनम् । एनम् पुष्पावतीः । पुष्पावतीः सुपिप्पलाः । पुष्पावतीरिति पुष्पं – वतीः । सुपिप्पला इति सु – पिप्पलाः । अयं वः । वो गर्भः । गर्भ ऋत्वियः । ऋत्वियः प्रतम् । प्रत्रन् सधस्थम् । सधस्थमा । सधस्थमिति सध – स्थम् । आऽसदत् । असददित्यसदत् ॥ 17 (36/42) (सुशस्तिभिः – शिवो भव – याहि – षट्त्रिंशच्च) (८४) । । । । । । । । । । । । । वि पाजसा । पाजसा पृथुना । पृथुना शोशुचानः । शोशुचानो बाधस्व । बाधस्व द्विषः । द्विषो रक्षसः । रक्षसो अमीवाः । अमीवा इत्यमीवाः ॥ सुशर्मणो बृहतः । सुशर्मण इति सु – शर्मणः । बृहतः शर्मणि । शर्मणि स्याम् । स्यामग्नेः । अग्नेरहम् । अह ए सुहवस्य । सुहवस्य प्रणीतौ । सुहवस्यति सु – हवस्य ।

प्रणीताविति प्र - नीतौ ॥ आपो हि । हि ष्ठ । स्था मयोभुवः । मयोभुवस्ताः । मयोभुव इति मयः – भुवः । ता नः । न ऊर्जे । ऊर्जे दंधातन । दधातनेति दधातन ॥ महे रणाय । रणाय चक्षसे । चक्षस इति चक्षसे ॥ यो वः । वः शिवतमः । शिवतमो रसः । शिवतम इति शिव – तमः । रसस्तस्य । तस्य भाजयत । भाजयतेह । इह नः । न इति नः ॥ उञ्चातीरिव । इव मातरः । मातर इति मातरः ॥ तस्मा अरम् । अरम् गमाम । गमाम वः । वो यस्य । यस्य क्षयाय । क्षयाय जिन्वथ । जिन्वथिति जिन्वथ ॥ आपों जनयथ । जनयथा च । च नः । न इति नः ॥ मित्रः स्ट्रस्ज्य । 18 (50/54) T.S.4.1.5.2 - Kramam सर्मुज्य पृथिवीम् । सर्मृज्येति सम्–सृज्यं । पृथिवीम् भूमिम् । भूमिम् च। च ज्योतिषा। ज्योतिषा सह। सहिति सह॥ सुजातम् जातवंदसम् । सुजातमिति सु – जातम् । जातवंदसमग्निम् । जातवेदसमिति जात – वेदसम् । अग्निं वैश्वानरम् ।

वैश्वानरं विभुम् । विभुमितिं वि-भुम् ॥ अयक्ष्मायं त्वा । त्वा सम् । स्ं स्जामि । सृजामि प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ॥ विश्वें त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानराः सम् । स् स्जन्तु । सृजन्त्वानुष्टुभैन । आनुष्टुभैन छन्दसा । आनुष्टुभॆनेत्यानुं – स्तुभॆन । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिर स्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ रुद्राः सम्भृत्यं । सम्भृत्यं पृथिवीम् । सम्भृत्येति सम् – भृत्य । पृथिवीम् बृहत् । बृहज् ज्योतिः । ज्योतिः सम् । समीधिरे । ईधिर इतीधिरे ॥ तेषाम् भानुः । भानुरजसः । अजस इत् । इच्छुक्रः । शुक्रो देवेषु । देवेषु रोचते । रोचत इति रोचते ॥ सर्सृष्टां वसुभिः । सर्सृष्टामिति सम् – सृष्टाम् । वसुभी रुद्रैः । वसुभिरिति वसु – भिः । रुद्रैर् धीरैः । धीरैः कर्मण्याम् । कर्मण्याम् मृदम् । मृदमिति मृदम् ॥ हस्ताभ्याम् मृद्वीम् । मृद्वीम् कृत्वा । कृत्वा सिनीवाली । सिनीवाली करोतु । करोतु ताम् । 19 (50/57) T.S.4.1.5.3 - Kramam तामिति ताम् ॥ सिनीवाली सुकपर्दा । सुकपर्दा सुकुरीरा । सुकपर्देति सु – कपर्दा । सुकुरीरा स्वौपशा ।

सुकुरीरेति सु – कुरीरा। स्वौपशॆति सु – औपशा॥ सा तुभ्यम्। तुभ्यमदिते । अदिते महे । मह आ । ओखाम् । उखाम् दंधातु । दधातु हस्तयोः । हस्तयोरिति हस्तयोः ॥ उखाम् करोतु । करोतु राक्त्या । राक्त्या बाहुभ्याम् । बाहुभ्यामदितिः । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । अदितिर् धिया । धियॆतिं धिया ॥ माता पुत्रम् । पुत्रं ँयथा । यथोपस्थै । उपस्थे सा । उपस्थ इत्युप – स्थे । साऽग्निम् । अग्निम् बिभर्तु । बिभर्तु गर्भे । गर्भ आ । एत्या ॥ मखस्य शिरः । शिरोंऽसि । असि यज्ञस्यं । यज्ञस्यं पदॆ । पदॆ स्थः । पदॆ इति पदॆ । स्थ इति स्थः ॥ वसंवस्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु गायत्रेणं । गायत्रेण छन्दंसा । छन्दंसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वत् पृथिवी । पृथिव्यसि । असि रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमिस । अस्यादित्याः । 20 (50/55) T.S.4.1.5.4 - Kramam आदित्यास्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् द्यौः । द्यौरसि । असि विश्वे ।

विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानराः कृण्वन्तु । कृण्वन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दंसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् दिशः । दिशोऽसि । असि ध्रुवा । धुवाऽसि । असि धारय । धारया मयि । मयि प्रजाम् । प्रजार् रायः । प्रजामिति प्र – जाम् । रायस्पोषम् । पोषम् गौपत्यम् । गौपत्यर् सुवीर्यम् । सुवीर्यण् सजातान् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । सजातान्. यजमानाय । सजातानिति स–जातान् । यजमानायादित्यै । अदित्यै रास्ना । रास्नाऽसि । अस्यदितिः । अदितिस्ते । ते बिलम् । बिलम् गृह्णातु । गृह्णातु पाङ्क्तेन । पाङ्क्तेन छन्दंसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ कृत्वाय सा । सा महीम् । महीमुखाम् । उखाम् मृन्मयींम् । मृन्मयीं योनिंम् । मृन्मयीमिति मृत् – मयीम् । योनिमग्नये । अग्नय इत्यग्नये ॥ ताम् पुत्रेभ्यः । पुत्रेभ्यः सम् । सम् प्र ( ) । प्रायच्छत् । अयच्छददितिः । अदितिः श्रपयान् । श्रपयानिति । इतीतीति ॥ 21 (54/59) (मित्रः - करो - त्वन्तरिक्षमिस - प्र - चत्वारि च) (A5)

T.S.4.1.6.1 - Kramam

वसवस्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु त्रैष्टुंभेन । त्रैष्टुंभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् विश्वे । विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानरा धूपयन्तु । धूपयन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदिन्द्रः । इन्द्रस्त्वा । त्वा धूपयतु । धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गरस्वद् विष्णुः । विष्णुस्त्वा । त्वा धूपयतु । धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् वरुणः । वरुणस्त्वा । त्वा धूपयतु । धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वददितिः । अदितिस्त्वा । त्वा देवी । देवी विश्वदेंव्यावती । विश्वदेंव्यावती पृथिव्याः । विश्वदेंव्यावतीति विश्वदेंव्य – वती । पृथिव्याः सधस्थें । सधस्थें ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् खनतु । खनत्ववट । अवट देवानाम् । देवानाम् त्वा । त्वा पत्नीः । पत्नीर् देवीः । 22 (50/53)

T.S.4.1.6.2 - Kramam

॥ ॥ ॥ ॥ ॥ । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीरिति ॥ ॥ विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वद् दंधतु । दधतूखे । उखे धिषणाः । धिषणास्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थैं । सधस्थैं ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध–स्थे । अङ्गरस्वदभि । अभीन्धताम् । इन्धतामुखे । उखे ग्नाः । ग्नास्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेंव्यावतीः । विश्वदेंव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरितं विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वच्छ्रंपयन्तु । श्रपयन्तू खे । उखे वरूत्रयः । वरूत्रयो जनयः । जनयस्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थें ऽङ्गरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गरस्वत् . पचन्तु । पचन्तू खे । उखे इत्युं खे ॥ मित्रैताम् । एतामुखाम् ।

उखाम् पच । पचैषा । एषा मा । मा भेदि । भेदीति भेदि ॥ एताम् ॥ । ते । ते परि । परि ददामि । ददाम्यभित्यै । अभित्या इत्यभित्यै ॥ ॥ अभीमाम् । इमाम् महिना । 23 (50/58)

T.S.4.1.6.3 - Kramam

महिना दिवम् । दिवम् मित्रः । मित्रो बभूव । बभूव सप्रथाः । सप्रथा इति स – प्रथाः ॥ उत श्रवसा । श्रवसा पृथिवीम् । पृथिवीमिति पृथिवीम् ॥ मित्रस्य चर्.षणीधृतः । चर्.षणीधृतः श्रवः । चर्.षणीधृत इति चर्.षणि-धृतः । श्रवो देवस्य । देवस्य सानसिम् । सानसिमिति सानसिम् ॥ द्युम्नम् चित्रश्रवस्तमम् । चित्रश्रवस्तममिति चित्रश्रवः – तमम् । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उद् वपतु । वपतु सुपाणिः । सुपाणिः स्वङ्गुरिः । सुपाणिरिति सु – पाणिः । स्वङ्गुरिरिति सु – अङ्गुरिः ॥ सुबाहुरुत । सुबाहुरिति सु – बाहुः । उत राक्त्या । राक्त्येति राक्त्या ॥ अपद्यमाना पृथिवि । पृथिव्याशाः । आशा दिशः । दिश आ । आ पृण । पृणेति पृण ॥ उत् तिष्ठ । तिष्ठ बृहती । बृहती भव । भवोर्ध्वा । ऊर्ध्वा तिष्ठ । तिष्ठ धुवा । धुवा त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ वसंवस्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु ( ) ।

छृन्दन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु । छृन्दन्तु त्रैष्टुभॆन । त्रैष्टुभॆन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु । छृन्दन्तु जागतेन । जागतेन छन्दंसा । छन्दंसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् विश्वे । विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानरा आ । आ छृन्दन्तु । छृन्दन्त्वानुष्टुभॆन । आनुष्टुभॆन छन्दसा । आनुष्टुभॆनेत्यानुं – स्तुभॆन । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ **२४** (**६९/७३**) *(पर्नी – रिमार् –* रुद्रास्त्वाऽऽ च्छृन्दन्त्वॆ – कान्न विङ्शतिश्च) (A6) <u>T.S.4.1.7.1 - Kramam</u> ॥ । समास्त्वा । त्वाऽग्ने । अग्न ऋतवः । ऋतवो वर्द्धयन्तु । वर्द्धयन्तु सम्वथ्सराः । सम्वथ्सरा ऋषयः । सम्वथ्सरा इति सं-वथ्सराः । ऋषयो यानि । यानि सत्या । सत्येति सत्या ॥ सम् दिव्येन । दिव्येन दीदिहि । दीदिहि रोचनेन । रोचनेन विश्वाः । विश्वा आ ।

```
आ भाहि । भाहि प्रदिशः । प्रदिशः पृथिव्याः । प्रदिश इति
प्र – दिशः । पृथिव्या इति पृथिव्याः ॥ सञ्च । चेद्ध्यस्व ।
इद्ध्यस्वाग्ने । अग्ने प्र । प्र च । च बोधय । बोधयैनम् । एनमुत् ।
उच्च । च तिष्ठ । तिष्ठ महते । महते सौभगाय । सौभगायिति
सौभगाय ॥ मा चं । च रिषत् । रिषदुपसत्ता । उपसत्ता तें ।
उपसत्तेत्युप – सत्ता । ते अग्ने । अग्ने ब्रह्माणः । ब्रह्माणस्ते ।
ते यशसः । यशसः सन्तु । सन्तु मा । माऽन्ये । अन्य इत्यन्ये ॥
त्वामग्ने । अग्ने वृणते । वृणते ब्राह्मणाः । ब्राह्मणा इमे ।
इमे शिवः । शिवो अग्ने । अग्ने सम्वरणे । 25 (50/53)
T.S.4.1.7.2 - Kramam
सम्वरणे भव । सम्वरण इति सं–वरणे । भवा नः । न इति नः ॥
सपत्नहा नः । सपत्नहेति सपत्न – हा । नो अभिमातिजित् ।
अभिमातिजिच्च । अभिमातिजिदित्यभिमाति – जित् । च स्वे ।
स्वे गयें। गयें जागृहि। जागृह्यप्रयुच्छन्न्।
अप्रयुच्छितित्यप्र-युच्छत्र् ॥ इहैव । एवाग्ने । अग्ने अधि ।
अधि धारय । धारया रयिम् । रयिम् मा । मा त्वा । त्वा नि ।
```

नि क्रन्त् । क्रन् पूर्वचितः । पूर्वचितौ निकारिणः । पूर्वचित इति पूर्व - चितः । निकारिण इति नि - कारिणः ॥ क्षत्रमंग्ने । अग्ने सुयमम् । सुयममस्तु । सुयममिति सु – यमम् । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमुपसत्ता । उपसत्ता वर्द्धताम् । उपसत्तेत्युप – सत्ता । वर्द्धताम् ते । ते अनिष्टृतः । अनिष्टृत इत्यनिष्टृतः ॥ क्षत्रेणाग्ने । अग्ने स्वायुः । स्वायुः सम् । स्वायुरिति सु–आयुः । सर् रभस्व । रभस्व मित्रेण । मित्रेणाग्ने । अग्ने मित्रधेये । मित्रधेये यतस्व । मित्रधेय इति मित्र – धेयें । यतस्वेति यतस्व ॥ सजातानाम् मद्ध्यमस्थाः । सजातानामिति स – जातानाम् । मद्ध्यमस्था एधि । मद्ध्यमस्था इति मद्ध्यम – स्थाः । एधि राज्ञाम् । राज्ञामग्ने । अग्ने विहव्यः । विहव्यों दीदिहि । विहव्यं इति वि – हव्यः । दीदिहीह । इहॆतीह ॥ अति निह: । 26 (50/61)

T.S.4.1.7.3 - Kramam

निहो अति । अति स्रिधः । स्रिधोऽति । अत्यचित्तिम् । अचित्तिमति ।
- । । । ।
अत्यरातिम् । अरातिमग्ने । अग्ने इत्यग्ने ॥ विश्वा हि । ह्यग्ने ।
अग्ने दुरिता । दुरिता सहस्व । दुरितेति दुः – इता । सहस्वाथ ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

अथास्मभ्यम् । अस्मभ्यं एं सहवीराम् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । सहवीरा ए रियम् । सहवीरामिति सह – वीराम् । रियम् दाः । दा इति दाः ॥ अनाधृष्यो जातवैदाः । अनाधृष्य इत्येना – धृष्यः । जातवेदा अनिष्टृतः । जातवेदा इति जात-वेदाः । अनिष्टृतो विराट् । विराडंग्ने । विराडिति वि – राट् । अग्ने क्षत्रभृत् । क्षत्रभृद् दीदिहि । क्षत्रभृदिति क्षत्र – भृत् । दीदिहीह । इहेतीह ॥ विश्वा आशाः । आशाः प्रमुञ्चन् । प्रमुञ्चन् मानुषीः । प्रमुञ्चन्निति प्र-मुञ्चन्न् । मानुषीर् भियः । भियः शिवाभिः । शिवाभिरद्य । अद्य परि । परि पाहि । पाहि नः । नो वृधॆ । वृध इति वृधॆ ॥ बृहस्पते सवितः । स्वितर् बोधय । बोधयैनम् । एन ए स एशितम् । स एशितम् चित् । सर्शितमितिसम् - शितम् । चिथ् सन्तराम् । सन्तरार् सम् । सन्तरामिति सम् - तराम् । सर् शिशाधि । शिशाधीति शिशाधि ॥ वर्द्धयैनम्। एनम् महते। महते सौभगाय ()। सौभगाय विश्वे । 27 (50/60)

T.S.4.1.7.4 - Kramam विश्व एनम् । एनमनु । अनु मदन्तु । मदन्तु देवाः । देवा इति देवाः ॥ अमुत्रभूयादध । अमुत्रभूयादित्यमुत्र – भूयात् । अध यत् । यद् यमस्य । यमस्य बृहस्पते । बृहस्पते अभिशस्तेः । अभिशस्तरमुञ्चः । अभिशस्तिरित्यभि – शस्तेः । अमुञ्च इत्यमुञ्चः ॥ प्रत्यौहताम् । औहतामश्विना । अश्विनामृत्युम् । मृत्युमस्मात् । अस्माद् देवानाम् । देवानामग्ने । अग्ने भिषजा । भिषजा राचीभिः । राचीभिरिति राचि – भिः ॥ उद् वयम् । वयम् तमसः । तमसस्परि । परि पश्यन्तः । पश्यन्तो ज्योतिः । ज्योतिरुत्तरम् । उत्तरमित्युत् – तरम् ॥ देवम् देवत्रा । देवत्रा सूर्यम् । देवत्रेति देव – त्रा । सूर्यमगन्म । अगन्म ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् । उत्तममित्युत् – तमम् ॥ 28 (34/37) (इमें शिवों अग्ने – ऽति – सौभगाय – चतुस्त्रिंश्शच्च) (४७) T.S.4.1.8.1 - Kramam ऊद्रध्वा अस्य । अस्य समिधः । समिधौ भवन्ति । समिध इति सम् – इधः । भवन्त्यूद्र्ध्वा । ऊद्र्ध्वा शुक्रा ।

शुक्रा शोची ⊍्षि । शोची ⊌ष्यग्नेः । अग्नेरित्यग्नेः ॥ द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य । द्युमत्तमितं द्युमत् – तमा । सुप्रतीकस्य सूनोः । सूप्रतीकस्यति सु – प्रतीकस्य । सूनोरिति सूनोः ॥ तनूनपादसुरः । तन्नपादिति तनू – नपात् । असुरो विश्ववेदाः । विश्ववेदा देवः । विश्ववेदा इति विश्व – वेदाः । देवो देवेषु । देवेषु देवः । देव इति देवः ॥ पथ आ । आ उनिक्ति । अनिक्त मद्ध्वा । मद्ध्वा घृतेन । घृतेनेति घृतेन ॥ मद्ध्वा यज्ञम् । यज्ञम् नक्षसे । नक्षसे प्रीणानः । प्रीणानो नराश्र्सः । नराश्र्सो अग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ सुकृद् देवः । सुकृदितिं सु – कृत् । देवः संविता । सविता विश्ववारः । विश्ववार इति विश्व–वारः ॥ अच्छाऽयम् । अयमेति । एति शवसा । शवसा घृतेन । घृतेनेडानः । ईडानो वहिः । वहिर् नमसा । नमसिति नमसा ॥ अग्नि७ सुचः । सुचो अद्ध्वरेषु । अद्ध्वरेषु प्रयथ्सु । प्रयथ्स्वितं प्रयत् – सु ॥ स यक्षत् । यक्षदस्य । अस्य महिमानम् । महिमानमग्नेः । अग्नेः सः । स ईम् । 29 (50/56)

T.S.4.1.8.2 - Kramam ईमन्द्रासु । मन्द्रासु प्रयसः । प्रयस इति प्रयसः ॥ वस्श्चेतिष्ठः । चेतिष्ठो वसुधातमः । वसुधातमश्च । वसुधातम इति वसु – धातमः । चेति च ॥ द्वारों देवीः । देवीरनु । अन्वस्य । अस्य विश्वे । विश्वे व्रता । व्रता ददन्ते । ददन्ते अग्नेः । अग्नेरित्यग्नेः ॥ उरुव्यचसौ धाम्ना । उरुव्यचस इत्युरु – व्यचसः । धाम्ना पत्यमानाः । पत्यमाना इति पत्यमानाः ॥ ते अस्य । ते इति ते । अस्य योषणे । योषणे दिव्ये । योषणे इति योषणे । दिव्ये न । दिव्ये इति दिव्ये । न योनौ । योनावुषासानका । उषासानकेत्युषासानका ॥ इमं यज्ञम् । यज्ञमवताम् । अवतामद्ध्वरम् । अद्ध्वरम् नः । न इति नः ॥ दैव्या होतारौ । होतारावूद्र्धम् । ऊद्र्धमद्ध्वरम् । अद्ध्वरम् नः । नोऽग्नेः । अग्नेर् जिह्वाम् । जिह्वामि । अभि गृणीतम् । गृणीतिमति गृणीतम् ॥ कृणुतम् नः । नः स्विष्टिम् । स्विष्टिमिति सु – इष्टिम् ॥ तिस्रो देवीः । देवीर् बर्.हिः । बर्.हिरा । एदम् । इद् सदन्तु । सदन्त्वडा । इडा सरस्वती । सरस्वती भारती । 30 (50/55)

प्राचित भारती ॥ मही गृणाना । गृणानेति गृणाना ॥ तन्नः ।

नस्तुरीपम् । तुरीपमद्भुतम् । अद्भुतम् पुरुक्षु । पुरुक्षु त्वष्टा । त्वष्टा

स्वीरम् । सुवीरमिति सु–वीरम् ॥ ग्रायस्पोषम् । पोषं वि । विष्यतु ।

स्यतु नाभिम् । नाभिमस्मे । अस्मे इत्यस्मे ॥ वनस्पतेऽव । अव

मृज । सृजा रराणः । रराणस्त्मना । त्मना देवेषु । देवेष्विति देवेषु ॥

अग्निर्. हव्यम् । हव्यच् शमिता । शमिता सूदयाति । सूदयातीति

सूदयाति ॥ अग्ने स्वाहा । स्वाहा कृणुिह । कृणुिह जातवेदः ।

जातवेद इन्द्राय । जातवेद इति जात – वेदः । इन्द्राय हव्यम् ।

हव्यमिति हव्यम् ॥ विश्वे देवाः । देवा हिवः । हिविरिदम् । इदम्

जुषन्ताम् । जुषन्तामिति जुषन्ताम् ॥ हिरण्यगर्भः सम् । हिरण्यगर्भ

इति हिरण्य – गर्भः । समंवर्तत । अवर्तताग्रें । अग्रें भूतस्यं । । । । । । । भूतस्य जातः । जातः पितः । पितरिकः । एक आसीत् । । । । । । । आसीदित्यासीत् ॥ स दाधार । दाधार पृथिवीम् । पृथिवीम् द्याम् ।

द्यामुत । 31 (50/52)

T.S.4.1.8.4 - Kramam उतेमाम् । इमाम् कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमति विधेम ॥ यः प्राणतः । प्राणतो निमिषतः । प्राणत इति प्र – अनतः । निमिषतो महित्वा । निमिषत इति नि-मिषतः । महित्वैकः । महित्वेति महि – त्वा । एक इत् । इद् राजा । राजा जगतः । जगतो बभूव । बभूवेति बभूव ॥ य ईशे । ईशे अस्य । अस्य द्विपदः । द्विपदश्चतुष्पदः । द्विपद इति द्वि – पदः । चतुष्पदः कस्मै । चतुष्पद इति चतुः – पदः । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हिवषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ य आत्मदाः । आत्मदा बलदाः । आत्मदा इत्यात्म – दाः । बलदा यस्य । बलदा इति बल – दाः । यस्य विश्वे । विश्व उपासते । उपासते प्रशिषम् । उपासत इत्युप – आसते । प्रशिषं यस्य । प्रशिषमिति प्र – शिषम् । यस्य देवाः । देवा इति देवाः ॥ यस्य छाया । छायाऽमृतम् । अमृतं ँयस्य । यस्य मृत्युः । मृत्युः कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हिवषा । हिवषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यस्येमे । इमे हिमवन्तः ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

T.S.4.1.8.5 - Kramam

आहुरित्याहुः ॥ यस्येमाः । इमाः प्रदिशः । प्रदिशो यस्य । प्रदिश इति प्र–दिशः । यस्य बाहू । बाहू कस्मै । बाहू इति बाहू । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यम् क्रन्दसी । क्रन्दसी अवसा । क्रन्दसी इति क्रन्दसी । अवसा तस्तभाने । तस्तभाने अभ्यैक्षंताम् । तस्तभाने इति तस्तभाने । अभ्यैक्षेताम् मनसा । अभ्यैक्षेतामित्यभि – ऎक्षेताम् । स्र उदितौ । उदितौ व्येति । उदितावित्युत् – इतौ । व्येति कस्मै । व्येतीति वि – एति । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ येन द्यौः । द्यौरुग्रा । उग्रा पृथिवी । पृथिवी च । च दृढे। दृढे येन। दृढे इति दृढे। येन सुवः। सुवः स्तभितम्। स्तभितं चैन । येन नाकः । नाक इति नाकः ॥ यो अन्तरिक्षे ।

```
चतुर्थ काण्डे - प्रथमः प्रश्नः (TS 4.1)
```

अन्तरिक्षे रजसः । रजसो विमानः । विमानः कस्मै । विमान इति । । । । ॥ । वि – मानः । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधॆम । विधॆमॆतिं विधॆम ॥ आपों ह । ह यत् । यन् महतीः । महतीर् विश्वम् ( ) । विश्वमायत्र् । 33 (50/59) T.S.4.1.8.6 - Kramam आयन् दक्षम् । दक्षम् दधानाः । दधाना जनयन्तीः । जनयन्तीरग्निम् । । ॥ अग्निमित्यग्निम् ॥ ततो देवानाम् । देवानाम् निः । निरवर्तत । अवर्ततासुः । असुरेकः । एकः कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यश्चित् । चिदापः । अापो महिना। महिना पर्यपञ्यत्। पर्यपञ्यद् दक्षम्। पर्यपञ्यदिति परि – अपञ्यत् । दक्षम् दधानाः । दधाना जनयन्तीः । जनयन्तीरग्निम् । अग्निमित्यग्निम् ॥ यो देवेषु । देवेष्वधि । अधि देवः । देव एकः । एक आसीत् । आसीत् कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हिवषा । हिवषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ 34 (34/35) (अग्नेः स – सरस्वती – द्याण् – सह – विश्वं – चतुस्त्रिण्शच्च) (A8)

T.S.4.1.9.1 - Kramam आकूतिमग्निम् । आकूतिमित्या – कूतिम् । अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज⊌ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा मनः । मनो मेधाम् । मेधामग्निम् । अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज् स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा चित्तम् । चित्तं विज्ञातम् । विज्ञातमग्निम् । विज्ञातमिति वि – ज्ञातम् । अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज्ञ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा वाचः । वाचो विधृतिम् । विधृतिमग्निम् । विधृतिमिति वि – धृतिम् । अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज्ञ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा प्रजापतये । प्रजापतये मनवे । प्रजापतय इति प्रजा–पतये । मनवे स्वाहा। स्वाहाऽग्नये। अग्नये वैश्वानराय। वैश्वानराय स्वाहा। स्वाहा विश्वे । विश्वे देवस्य । देवस्य नेतुः । नेतुर् मर्तः । मर्तो वृणीत । वृणीत सख्यम् । सख्यं विश्वे । विश्वे रायः । राय इषुद्ध्यसि । इषुद्ध्यसि द्युम्नम् । द्युम्नं वृणीत । वृणीत पुष्यसे । पुष्यसे स्वाहा । स्वाहा मा । मा सु । सु भित्थाः । भित्था मा । मा सु । सु रिषः । रिषॊ दृ७्हस्व । दृ७्हस्व वीडयस्व ।

। वीडयस्व सु । स्विति सु ॥ अम्ब धृष्णु । धृष्णु वीरयस्व । – । वीरयस्वाग्निः । 35 (50/58)

T.S.4.1.9.2 - Kramam

अग्निश्च । चेदम् । इदम् करिष्यथः । करिष्यथ इति करिष्यथः ॥ दृण्हस्व देवि । देवि पृथिवि । पृथिवि स्वस्तये । स्वस्तयं आसुरी । आसुरी माया । माया स्वधया । स्वधया कृता । स्वधयेति स्व-धया । कृताऽसि । असीत्यसि ॥ जुष्टम् देवानाम् । देवानामिदम् । इदमस्तु । अस्तु हव्यम् । हव्यमरिष्टा । अरिष्टा त्वम् । त्वमुत् । उदिहि । इहि यज्ञे । यज्ञे अस्मिन्न् । अस्मिन्नित्यस्मिन्न् ॥ मिन्नैताम् । एतामुखाम् । उखाम् तप । तपैषा । एषा मा । मा भेदि । भेदीति भेदि ॥ एताम् ते । ते परि । परि ददामि । ददाम्यभित्यै । अभित्त्या इत्यभित्त्यै ॥ द्वर्नाः सर्पिरासुतिः । द्वर्न इति दु – अन्नः । सर्पिरासुतिः प्रतः । सर्पिरासुतिरिति सर्पिः – असुतिः । प्रतौ होता । होता वरेंण्यः । वरेंण्य इति वरेंण्यः ॥ सहसस्पुत्रः । पुत्रो अद्भुतः । । । । । । । । । । । । । । । । अद्धुत इत्यद्धुतः ॥ परस्या अधि । अधि सम्वतः । सम्वतोऽवरान् ।

सम्वत इति सम् – वतः । अवरा ् अभि । अभ्या । – । – आ तर । 36 (50/54)

T.S.4.1.9.3 - Kramam

तरेति तर ॥ यत्राऽहम् । अहमस्मि । अस्मि तान् । तार् अव । अवेत्यव ॥ परमस्याः परावतः । परावतो रोहिदश्वः । परावत इति परा – वतः । रोहिदश्च इह । रोहिदश्च इति रोहित् – अश्वः । इहा । आ गंहि । गहीति गहि ॥ पुरीष्यः पुरुप्रियः । पुरुप्रियोऽग्ने । पुरुप्रिय इति पुरु – प्रियः । अग्ने त्वम् । त्वम् तर । तरा मृधः । मृध इति मृधः ॥ सीद त्वम् । त्वम् मातुः । मातुरस्याः । अस्या उपस्थैं । उपस्थे विश्वानि । उपस्थ इत्युप – स्थे । विश्वान्यग्ने । अग्ने वयुनानि । वयुनानि विद्वान् । विद्वानिति विद्वान् ॥ मैनाम् । एनामर्चिषा । अर्चिषा मा । मा तपसा । तपसाऽभि । अभि शूशुचः । शूशुचोऽन्तः । अन्तरस्याम् । अस्या ७ शुक्रज्योतिः । शुक्रज्योतिर् वि । श्कर्योतिरिति शुक्र – ज्योतिः । वि भाहि । भाहीति भाहि ॥ अन्तरंगे । अग्ने रुचा । रुचा त्वम् । त्वमुखायै । उखायै सदने । सदने स्वे । स्व इति स्वे ॥ तस्यास्त्वम् । त्वर् हरसा ।

हरसा तपन्न् ()। तपन् जातवेदः। जातवेदः शिवः। जातवेद इति जात – वेदः । शिवो भव । भवेति भव ॥ शिवो भूत्वा । भूत्वा मह्यम् । मह्यमग्ने । अग्नेऽथौं । अथौं सीद । अथौं इत्यथौं । सीद शिवः । शिवस्त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ शिवाः कृत्वा । कृत्वा दिशः । दिशः सर्वाः । सर्वाः स्वाम् । स्वां ँयोनिम् । योनिमिह । इहा । आऽसदः । असद इत्यसदः ॥ 37 (70/77) (वीरयस्वा – ऽऽ – तपंन् – विज्ञातिश्व) (४९) T.S.4.1.10.1 - Kramam यदंग्ने । अग्ने यानि । यानि कानि । कानि च । चा । आ ते । ते दारूणि । दारूणि दद्ध्मसि । दद्ध्मसीति दद्ध्मसि ॥ तदस्तु । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमित् । इद् घृतम् । घृतम् तत् । तज् जुषस्व । जुषस्व यविष्ठ्य । यविष्ठ्येति यविष्ठ्य ॥ यदत्ति । अत्त्युपजिह्निका । उपजिह्निका यत् । उपजिह्निकेत्युप – जिह्निका । यद् वम्रः । वम्रो अतिसर्पति । अतिसर्पतीत्यति – सर्पति ॥ सर्वम् तत् । तदस्तु । अस्तु ते । ते घृतम् । घृतम् तत् । तज् जुषस्व । जुषस्व यविष्ठ्य । यविष्ठ्येति यविष्ठ्य ॥ रात्रिण्रात्रिमप्रयावम् ।

रात्रिं ्रात्रिमिति रात्रिम् – रात्रिम् । अप्रयावम् भरन्तः । अप्रयावमित्यप्र – यावम् । भरन्तोऽश्वाय । अश्वायेव । इव तिष्ठते । तिष्ठते घासम् । घासमस्मै । अस्मा इत्यस्मै ॥ रायस्पोषेण । पोषेण सम् । समिषा । इषा मदन्तः । मदन्तोऽग्ने । अग्ने मा । मा ते । ते प्रतिवेशाः । प्रतिवेशा रिषाम । प्रतिवेशा इति प्रति – वेशाः । रिषामेति रिषाम ॥ नाभा पृथिव्याः । 38 (50/54) T.S.4.1.10.2 - Kramam पृथिव्याः समिधानम् । समिधानमग्निम् । समिधानमिति सम् - इधानम् । अग्नि ए रायः । रायस्पोषाय । पोषाय बृहते । बृहते हवामहे । हवामह इति हवामहे ॥ इरम्मदम् बृहदुक्थम् । इरम्मदमितीरम् – मदम् । बृहदुक्थं यजत्रम् । बृहदुक्थमिति बृहत् – उक्थम् । यजत्रम् जेतारम् । जेतारमग्निम् । अग्निम् पृतनासु । पृतनासु सासहिम् । सासहिमितिं सासहिम् ॥ याः सेनाः । सेनां अभीत्वरीः । अभीत्वरीराव्याधिनीः । अभीत्वरीरित्यभि – इत्वरीः । आव्याधिनीरुगणाः । आव्याधिनीरित्या – व्याधिनीः । उगणा उत । उतेत्युत ॥

ये स्तेनाः । स्तेना ये । ये च । च तस्कराः । तस्करा तान् । ता ७ स्ते । ते अग्ने । अग्नेऽपि । अपि दधामि । दधाम्यास्ये । अस्य इत्यास्य ॥ द⊌ष्ट्राभ्याम्मलिम्लून् । मलिम्लून् जम्भ्यैः । जम्भ्यैस्तस्करान् । तस्कराज् उत । उत्तेत्युत ॥ हनूभ्याज् स्तॆनान् । हन्भ्यामिति हनु – भ्याम् । स्तेनान् भगवः । भगवस्तान् । भगव इति भग – वः । ता ७ स्त्वम् । त्वम् खाद । खाद सुखादितान् । सुखादितानिति सु – खादितान् ॥ यॆ जनेषु । जनेषु मलिम्लवः । मलिम्लवः स्तेनासः । स्तेनासस्तस्कराः । तस्करा वने । वन इति वने ॥ ये कक्षेषु । 39 (50/57)

T.S.4.1.10.3 - Kramam

कक्षेष्वघायवः । अघायवस्तान् । अघायव इत्यघ – यवः । ता⊌स्ते । ते दधामि । दधामि जम्भयोः । जम्भयोरिति जम्भयोः ॥ यो अस्मभ्यम् । अस्मभ्यमरातीयात् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । अरातीयाद् यः । यश्च । च नः । नो द्वेषते । द्वेषते जनः । जन इति जनः ॥ निन्दाद् यः । यो अस्मान् । अस्मान् दिफ्सात् । दिफ्सांच् च। च सर्वम्। सर्वम् तम्। तम् मस्मसा।

मस्मसा कुरु । कुर्विति कुरु ॥ सर्शितम् मे । सर्शितमिति
सम् – शितम् । मे ब्रह्म । ब्रह्म सर्शितम् । सर्शितम् वीर्यम् ।
सर्शितमिति सम् – शितम् । वीर्यम् बलम् । बलमिति बलम् ॥
सर्शितम् क्षत्रम् । सर्शितमिति सम् – शितम् । क्षत्रम् जिष्णु ।
सर्शितम् क्षत्रम् । सर्शितमिति सम् – शितम् । क्षत्रम् जिष्णु ।
जिष्णु यस्य । यस्याहम् । अहमस्मि । अस्मि पुरोहितः । पुरोहित
इति पुरः – हितः ॥ उदेषाम् । एषाम् बाहू । बाहू अतिरम् । बाहू
इति बाहू । अतिरमुत् । उद् वर्चः । वर्च उत् । उदु । ऊ बलम् ।
बलमिति बलम् ॥ क्षिणोमि ब्रह्मणा । ब्रह्मणाऽमित्रान् । अमित्रानुत् ।
उन्नयामि । नयामि स्वान् । 40 (50/56)

T.S.4.1.10.4 - Kramam

स्वाण् अहम् । अहमित्यहम् ॥ दृशानो रुक्मः । रुक्म उर्व्या । उर्व्या वि । व्यद्यौत् । अद्यौद् दुर्मर्.षम् । दुर्मर्.षमायुः । दुर्मर्.षमिति ॥ दुः – मर्.षम् । आयुः श्रियॆ । श्रियॆ रुचानः । रुचान इति रुचानः ॥ अग्निरमृतः । अमृतो अभवत् । अभवद् वयोभिः । वयोभिर् यत् । वयोभिरिति वयः – भिः । यदेनम् । एनम् द्यौः । द्यौरजनयत् । अजनयथ् सुरेताः । सुरेता इति सु – रेताः ॥ विश्वा रूपाणि ।

रूपाणि प्रति । प्रति मुञ्चते । मुञ्चते कविः । कविः प्र ।

प्रासावीत् । असावीद् भद्रम् । भद्रम् द्विपदे । द्विपदे चतुष्पदे ।

द्विपद इति द्वि – पदे । चतुष्पद इति चतुः – पदे ॥ वि नाकम् ।

नाकमख्यत् । अख्यथ् सविता । सविता वरेण्यः । वरेण्योऽनु । अनु

प्रयाणम् । प्रयाणमुषसः । प्रयाणमिति प्र – यानम् । उषसो वि ।

वि राजित । राजितीते राजिति ॥ नक्तोषासा समनसा । समनसा

विरूपे । समनसित स – मनसा । विरूपे धापयेते । विरूपे इति

वि – रूपे । धापयेते शिशुम् । धापयेते इति धापयेते ।

शिशुमेकम् । एकर् समीची । समीची इति समीची ॥ द्यावा क्षाम ।

श्वामा रुक्मः () । रुक्मो अन्तः । 41 (50/57)

T.S.4.1.10.5 - Kramam

साम ते । ते तनूः । तनूर् वामदेव्यम् । वामदेव्यम् बृहद्रथन्तरे । वामदॆव्यमिति वाम – दॆव्यम् । बृहद्रथन्तरॆ पक्षौ । बृहद्रथन्तरॆ इति बृहत् – रथन्तरे । पक्षौ यज्ञायज्ञियम् । यज्ञायज्ञियम् पुच्छम् । पुच्छम् छन्दार्सा । छन्दार्स्यङ्गानि । अङ्गानि धिष्णियाः । धिष्णियाः शफाः । शफा यजू एषि । यजू एषि नाम । नामेति नाम ॥ सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि गरुत्मान् । गरुत्मान् दिवम् । दिवम् गच्छ । गच्छ सुवः । सुवः पत । पतिति पत ॥ 42 (36/43) (नाभा – वने ये – नयामि – क्षामा रुक्मों – ऽष्टात्रिर््शच्च) (A10)

<u>T.S.4.1.11.1 - Kramam</u>

अग्ने यम् । यं यज्ञम् । यज्ञमद्ध्वरम् । अद्ध्वरं विश्वतः । विश्वतः परिभूः । परिभूरसि । परिभूरिति परि – भूः । असीत्यसि ॥ स इत् । इद् दॆवेषु । दॆवेषु गच्छति । गच्छतीति गच्छति ॥ सोम याः । यास्ते । ते मयोभुवः । मयोभुवं ऊतयः । मयोभुव इति मयः – भुवः । ऊतयः सन्ति । सन्ति दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ ताभिर् नः । नोऽविता । अविता भव । भवेति भव ॥ अग्निर् मूर्द्धा ।

मूर्द्धा भुवः । भुव इति भुवः ॥ त्वम् नः । नः स्रोम । स्रोम या ।

या ते । ते धामानि । धामानीति धामानि ॥ तथ् स्रवितुः । स्रवितुर्
॥ वरेण्यम् । वरेण्यम् भर्गः । भर्गो देवस्य । देवस्य धीमिह । धीमहीति
धीमिह ॥ धियो यः । यो नः । नः प्रचोदयात् । प्रचोदयादिति
॥ प – चोदयात् । अचिती यत् । यच् चकृम । चकृमा दैव्ये ।

प – चोदयात् । अचिती यत् । यच् चकृम । चकृमा दैव्ये ।

दैव्ये जने । जने दीनैः । दीनैर् दक्षैः । दक्षैः प्रभूती ।

प प्रभूती पूरुषत्वता । प्रभूतीति प्र – भूती ।

पूरुषत्वतेति पूरुष – त्वता ॥ 43 (50/53)

T.S.4.1.11.2 - Kramam

देवेषु च। च सिवतः । सिवतर् मानुषेषु । मानुषेषु च।
च त्वम् । त्वम् नः । नो अत्र । अत्र सुवतात् । सुवतादनागसः ।
अनागस् इत्यनागसः ॥ चोद्दयित्री सूनृतानाम् । सूनृतानाम् चेतन्ती ।
चेतन्ती सुमतीनाम् । सुमतीनामिति सु – मतीनाम् । यज्ञम् दधे ।
दधे सरस्वती । सरस्वतीति सरस्वती ॥ पावीरवी कन्या ।
कन्या चित्रायुः । चित्रायुः सरस्वती । चित्रायुरिति चित्र – आयुः ।
सरस्वती वीरपत्नी । वीरपत्नी धियम् । वीरपत्नीति वीर – पत्नी ।

धियम् धात् । धादिति धात् ॥ ग्नाभिरच्छिद्रम् । अच्छिद्रज् शरणम् । श्वारण् सजोषाः । सजोषां दुराधर्.षम् । सजोषा इति स–जोषाः । दुराधर्.षम् गृणते । दुराधर्.षमिति दुः – आधर्.षम् । गृणते र्रार्म । र्श्मा य एसत् । य एसदिति य एसत् ॥ पूषा गाः । गा अनु । अन्वेतु । एतु नः । नः पूषा । पूषा रक्षतु । रक्षत्वर्वतः । अर्वत इत्यर्वतः ॥ पूषा वाजम् । वाजङ् सनोतु । सनोतु नः । न इति नः ॥ शुक्रम् ते । ते अन्यत् । अन्यद् यजतम् । यजतम् ते । ते अन्यत् । अन्यद् विषुरूपॆ । 44 (50/54)

T.S.4.1.11.3 - Kramam

विषुरूपॆ अहनी । विषुरूपॆ इति विषु – रूपॆ । अहनी द्यौः । अहनी इत्यहंनी । द्यौरिव । इवासि । असीत्यंसि ॥ विश्वा हि । हि मायाः । माया अवसि । अवसि स्वधावः । स्वधावो भद्राः । स्वधाव इति स्वधा – वः । भद्रा तें । ते पूषन्न् । पूषन्निह । इह रातिः । रातिरस्तु । अस्त्वत्यस्तु ॥ ते ऽवर्छन्त । अवर्छन्त स्वतंवसः । स्वतंवसो महित्वना । स्वतंवस इति स्व – तवसः । महित्वना । महित्वनेति महि – त्वना । आ नाकम् । नाकम् तस्थुः । तस्थुरुरु । उरु चक्रिरे ।

चिक्रिरे सदः । सद् इति सदः ॥ विष्णुर् यत् । यद्द्ध । हावत् ।

आवद् वृषणम् । वृषणम् मद्य्युतम् । मद्य्युतं वयः । मद्य्युतमिति

मद – च्युतम् । वयो न । न सीदन्न् । सीदन्निधे । अधि बर्.हिषि ।

बर्.हिषि प्रिये । प्रिय इति प्रिये ॥ प्र चित्रम् । चित्रमर्कम् ।

अर्कम् गृणते । गृणते तुराय । तुराय मारुताय । मारुताय स्वतवसे ।

स्वतवसे भरद्ध्वम् । स्वतवस् इति स्व – तवसे ।

भरद्ध्वमिति भरद्ध्वम् ॥ ये सहार्सि । सहार्सि सहसा ।

सहसा सहन्ते । सहन्ते रेजते । 45 (50/57)

T.S.4.1.11.4 - Kramam

रेजते अग्ने । अग्ने पृथिवी । पृथिवी मुखेभ्यः । मुखेभ्यः इति
मुखेभ्यः ॥ विश्वे देवाः । देवा विश्वे । विश्वे देवाः । देवा इति देवाः ॥

हावा नः । नः पृथिवी । पृथिवी इमम् । पृथिवी इति पृथिवी ।

इम् सिध्रम् । सिध्रमद्य । अद्य दिविस्पृशम् । दिविस्पृश्मिति

दिवि – स्पृशम् ॥ यज्ञम् देवेषु । देवेषु यच्छताम् । यच्छतामिति

यच्छताम् ॥ प्र पूर्वजे । पूर्वजे पितरा । पूर्वजे इति पूर्व – जे ।

पितरा नव्यसीभिः । नव्यसीभिर् गीर्भिः । गीर्भिः कृणुद्ध्वम् ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

कृणुद्ध्व ए सदने । सदने ऋतस्य । सदने इति सदने । ऋतस्येत्यृतस्य ॥ आ नः । नो द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी दैव्यंन । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । दैव्येन जनेन । जनेन यातम् । यातम् महि । महि वाम् । वां वरूथम् । वरूथमिति वरूथम् ॥ अग्नि स्तोमेन । स्तोमेन बोधय । बोधय समिधानः । समिधानो अमर्त्यम् । समिधान इति सम् – इधानः । अमर्त्यमित्यमर्त्यम् ॥ हव्या देवेषु । देवेषु नः । नो दधत् । दधिदति दधत् ॥ स हव्यवाट् । हव्यवाडमर्त्यः । हव्यवाडिति हव्य – वाट् । अमर्त्य उशिक् । उशिग् दूतः । दूतश्चनोहितः । चनोहित इति चनोहितः ( ) ॥ अग्निर् धिया । धिया सम् । समृण्वति । ऋण्वतीत्यृण्वति ॥ शम् नः । नो भवन्तु । भवन्तु वाजेवाजे । वाजेवाज इति वाजे – वाजे ॥ 46 (58/64) (पुरुषत्वता – यजतन्ते अन्यथ् – सहन्ते – चनोहितो – ऽष्टौ च) (A11)

 PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 ।
 ।

 (युञ्जान – इमामगृभ्णन् – देवस्य – सन्ते – वि पाजसा –

 ।
 ।

 वसवस्त्वा – समास्त्वो – दुर्ध्वा – अस्याकूतिं – यदग्ने यान्

 –
 ।

 –
 यग्ने यं यज्ञ – मेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
।
(युञ्जानो – वर्म च स्थ – आदित्यस्त्वा – भारती – स्वार्
।
अह ् – षट्चत्वारिज्ञात्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-। (युञ्जानो – वाजेवाजे)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

<u>Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 4 – Prasanam 1 – TS 4.1</u>

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	4	203	221
Anuvakam 2	5	270	307
Anuvakam 3	4	177	200
Anuvakam 4	4	186	207
Anuvakam 5	4	204	225
Anuvakam 6	3	169	184
Anuvakam 7	4	184	211
Anuvakam 8	6	284	318
Anuvakam 9	3	170	189
Anuvakam 10	5	238	267
Anuvakam 11	4	208	228
Total →	46	2293	2557